

Č. 11.622.

Pojištění pensijní: * Ustanovením § 5 odst. 5 zákona o pensijním pojištění č. 26/1929 Sb. nebyla dotčena zásada vyslovená v § 1 tohoto zákona, že pojistná povinnost nastává v každém případě nastoupením služby.

(Nález ze dne 21. prosince 1934 č. 22.516.)

Prejudikatura: Srv. Boh. A 532/20.

Věc: Adam R. v Ch. proti ministerstvu sociální péče (za zúč. str. adv. Dr. Rudolf Kriegelsteiner z Chebu) o pensijní pojištění.

Výrok: Nař. rozhodnutí zrušuje se pro nezákonnost.

Důvody: Výměrem z 13. února 1931 vyslovila úřadovna B Všeobecného pensijního ústavu v Praze, že Adam R. ve svém zaměstnání u »Egerländer Spar und Vorschussverein«, zaps. spol. s r. o. v Chebu v době od 1. července 1920 do 31. března 1930 pensijnímu pojištění nepodléhal. Odvolání st-lovu vyhověl zemský úřad v Praze z části rozhodnutím z 13. října 1931 a uznal, že jmenovaný podléhal v době od 1. ledna 1929 do 31. března 1931 pensijní povinnosti, nikoli však v době od 1. července 1920 do 31. prosince 1928, a to v podstatě z důvodu, že v poslednější době nekonal práce převážně duševní (§ 1 odst. 1 pens. zák. č. 89/1920 Sb.). Proti rozhodnutí tomu podal odvolání st-l, dovozuje, že i v době do 31. prosince 1928 konal práce pensijnímu pojištění podléhající, dále zaměstnavatel, popíraje pensijní povinnost jmenovaného vůbec a konečně Úřadovna B Všeob. pensijního ústavu. Tato uvedla, že dodatečně bylo zjištěno, že st-l byl již 13. března 1930 nemocen a pobíral nemocenské; již od tohoto dne nutno jej tedy pokládati za invalidního, čemuž svědčí i to, že přípisem z 19. dubna 1930 žádal za přiznání invalidní renty. Pak však přihláška z 23. července 1930 je podle § 5 odst. 5 zák. č. 26/29 Sb. neúčinná, ježto se stala až po vzniku pojistného případu.

Nař. rozhodnutím zrušilo ministerstvo soc. péče z podnětu odvolání Úřadovny B Všeobecného pensijního ústavu v Praze výměr zem. úřadu i výměr úřadovny a vyslovilo, že přihláška Adama R. k pensijnímu pojištění z 23. července 1930, podaná u jmenované úřadovny 29. července 1930, je po zákonu neúčinná, ježto byla učiněna po nastalém pojistném případě (§ 5 odst. 5 pens. zák.). V rozhodnutí se uvádí: Obsahem spisů, a sice citovanou přihláškou pojištěnce Adama R. z 23. července 1930 a seznáním st-lky v jejím ministerském odvolání, podporovaným jednak přípisem Pomocné pojišťovny (registrierte Hilfsversicherungsanstalt) v Chebu ze 14. listopadu 1931 a jednak opisem lékařského vysvědčení Dra Z. v Ch. z 15. října 1931 (předloženého druhým st-lem Adamem R.), jest zjištěno, že pojištěnec Adam R., zaměstnaný ve sporné době — již od března 1908 — jakožto bankovní sluha u chebského spořitelního a záložního spolku, podal přihlášku k pensijnímu pojištění teprve 23. července 1930 (tato došla jmenované úřadovně 29. července 1930), t. j. v době, kdy Adam R. byl již práce úplně neschopen a invalidní, ze kte-

réhožto důvodu také pobíral od Pomocné pojišťovny shora uvedené řádnou nemocenskou podporu. Podle ustanovení § 5 odst. 5 zákona č. 26/29 Sb. jsou veškeré ohlášky po vzniku pojistného případu neúčinné, leč že nastal pojistný případ ve lhůtě, stanovené pro podání ohlášky. Pojistným případem ve smyslu cit. zák. ustanovení jest rozuměti takovou událost, která má — při splnění také ostatních zákonných předpokladů pro dávky pojistné — za následek vznik žalovatelného nároku na určité dávky. Takovouto událostí je též nastalá invalidita. V přítomném případě, jak ve shora cit. přípisu Pomocné pojišťovny uvedeno, byl st-l úplně neschopným k výdělku již dne 13. března 1930, t. j. před svojí přihláškou k pensijnímu pojištění (de dato 23. července 1930) i po uplynutí zákonné lhůty přihlašovací (vzhledem k datu R.-ova vstupu do zaměstnání). Je tedy přihláška R.-ova podána se zřetelem k cit. zák. ustanovení v každém případě teprve po vzniku pojistné události a tudíž po zákonu nepřipustná. Bylo proto napadené rozhodnutí zem. úřadu i výměr úřadovny zrušiti, ježto se neshoduje se zákonem. V důsledku tohoto zdejšího rozhodnutí je odvolání Adama R., který se domáhá uznání pojistné povinnosti i za dobu před 1. červencem 1920 (od března 1908, správně od 1. ledna 1909 do 31. prosince 1928), jakož i odvolání Chebského spořitelního a záložního spolku, který brojí proti vyslovení pojistné povinnosti R.-ovy za dobu od 1. ledna 1929 do 31. března 1930, bezpředmětným.

O stížnosti uváží! nss:

Žal. úřad vycházel v nař. rozhodnutí, opíraje se o ustanovení § 5 bodu 5 zák. č. 26/1929 Sb., z právního názoru, že stala-li se přihláška až po vzniku pojistného případu, není tu pro její bezúčinnost vůbec pojistné pensijní povinnosti zaměstnance taktó opožděně přihlášeného. Jedině z toho důvodu bylo vysloveno, že st-l pensijnímu pojištění vůbec nepodléhal a dále, že proto se odvolání st-lovo stalo bezpředmětným. Stížnosti, vytýkající, že pensijní povinnost vzniká již ex lege a že uvedený názor žal. úřadu je mylný a výrok na něm spočívající je nezákonný, bylo dáti za pravdu.

Zákon o pojištění soukromých zaměstnanců ve vyšších službách z 21. února 1929 č. 26 Sb. stejně jako dřívější zák. č. 89/20 Sb., resp. zák. č. 1/1907 ř. z. vybudován je na zásadě, že povinnost pojistná nastává ipso jure v tu chvíli, kdy pojištěnec vstupuje do zaměstnání pojistnou povinností zakládajícího. Zásada ta vyslovena jest v § 1 cit. zákonů, jenž prohlašuje zaměstnance tam blíže uvedené za povinné pojištěním a za pojištěny podle toho kterého zákona pensijního. Je-li však již nastoupením zaměstnání založena pojistná povinnost zaměstnancova, pak plyne z toho důsledek, že pojistná povinnost nastává ex lege nastoupením takového kvalifikovaného zaměstnání a nikoliv teprve přihláškou, byť by ovšem přihláška ta měla v jiných směrech určitý význam. Stanoví-li odst. 5 § 5 — zák. č. 89/20 má obdobné ustanovení v § 73 odst. 7 —, že po vzniku pojistného případu jsou veškeré ohlášky neúčinné, leč že nastal pojistný případ ve lhůtě, stanovené pro podání ohlášky, nevyslovuje tím nikterak, že v takovém případě vůbec nevznikla pensijní pojistná povinnost zaměstnance, který konal služby, povinnost tu zakládající, nýbrž jen, že k takové přihlášce se nepojí důsledky jinak s přihláškou spojené, resp. že pro tyto důsledky jest opožděná přihláška neúčinná. Které to jsou, o tom jedná § 12 (o započitatelné příspěvkové

době), který praví, že příspěvková doba se vypočítává od prvního dne měsíce, ve kterém pojištěnec vstoupil do zaměstnání, podléhajícího pojistné povinnosti, stala-li se přihláška (§ 5) alespoň jednou stranou včas, nehledíc k tomu, bylo-li pojistné za tuto dobu zapláceno. Zákonodárce rozlišuje tudíž mezi vznikem pensijní pojistné povinnosti, která nastává již nastoupením zaměstnání pojištění podléhajícího a vznikem nároků z tohoto pojištění plynoucích, které se pojí na určitou příspěvkovou dobu, avšak jen v poslednějším případě příkládá termínu přihlášky význam, nehledě ovšem k trestním následkům ohlášky včas nepodané.

Z toho plyne, že otázka včasnosti ohlášky bude míti význam jen tam, kde se jedná o uplatňování nároků z pensijního pojištění vyvozovaných, nikoliv však tam, kde se jedná o otázku existence pensijní pojistné povinnosti. V daném případě nerozhodoval žal. úřad o tom, zda st-li přísluší na základě existence pensijního pojistného poměru vůči Všeobecnému pensijnímu ústavu jím uplatňovaný nárok na nějaké dávky — k čemuž by žal. úřad vůbec ani příslušným nebyl —, nýbrž rozhodováno bylo o tom, zda st-l v době od 1. července 1920 do 31. března 1930 podléhal pensijní pojistné povinnosti. Vycházel však žal. úřad z mylného právního nazírání, že předpis § 5 odst. 5 se vztahuje i na otázku existence pensijní pojistné povinnosti a octl se v rozporu se zákonem, když vyslovil, že st-l vůbec nikdy pensijní pojistné povinnosti nepodléhal proto, poněvadž přihláška jeho u nositele pojištění stala se až když nastal pojistný případ.

Ježto nař. rozhodnutí jiného důvodu pro svůj výrok neuvádí, bylo je zrušiti podle § 7 zák. o ss, aniž bylo potřebí zabývati se jinými námitkami stížnosti. Zrušením tím padá ovšem i výrok žal. úřadu, že odvolání st-lovo proti rozhodnutí zem. úřadu je bezpředmětné, opírající se o názor, že st-l pro opožděnost přihlášky pensijní pojistné povinnosti vůbec nepodléhal, jenž však je právně mylný.

Č. 11.623.

Dávka z prírastku hodnoty nemovitostí: O následkoch preklusie podľa § 17 odst. 3 dávk. pravidiel (dodatok III. k vlád. nar. č. 143/22).

(Nález zo dňa 21. decembra 1934 č. 23.548.)

V e c: Gizela W. v K. (adv. Dr. Emanuel Mašín z Prahy) proti zemskému úradu v Bratislave o dávku z prírastku hodnoty nemovitostí.

V ý r o k: S ť a ž n o s ť s a z a m i e t a j e d n a k p r e n e p r í p r í p u s t n o s ť, j e d n a k p r e b e z d ō v o d n o s ť.

D ō v o d y: Rozhodnutím zo 14. mája 1927 zamietol býv. župný úrad v Bratislave sť-lkino odvolanie podané do rozhodnutia okr. úradu v Komárne zo 23. októbra 1926 vo veci dávky z prírastku hodnoty nemovitostí, predpísanej sť-lke z prevodu nemovitostí v obci K. na Jána B. a jeho manželku. Nss nálezom zo dňa 17. júna 1930 č. 10.273 — ku sťažnosti sť-lkinej — zrušil zmienene rozhodnutie podľa § 6 odst. 2 zák. o ss, pokiaľ ním stanovená bola nabývacía hodnota nemovitostí preda-